

Warszawa, 12-05-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.7037.57.2023.AT

Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa
Wyższego
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi dotyczącymi art. 125 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.; dalej też jako: PSWN), jakie pojawiły się na gruncie jednej z prowadzonych przeze mnie spraw, pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra na następujące kwestie.

W wyroku z 4 lutego 2025 r. o sygn. akt III OSK 1011/23, Naczelny Sąd Administracyjny przyjął, że celem wskazanego wyżej przepisu, zgodnie z którym wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego przez rektora uczelni publicznej wymaga uzyskania zgody rady uczelni, zaś zgoda jest wydawana na okres kadencji, było ograniczenie zarobkowej aktywności rektorów szkół wyższych, ale takiej aktywności, która nie wynika z ustawowych obowiązków rektora jako nauczyciela akademickiego. W konsekwencji rektor, realizując zajęcia mieszczące się w ramach jego obowiązków jako nauczyciela akademickiego, nie jest zobligowany do uzyskiwania zgody rady uczelni.

Powyższe stanowisko zbieżne jest z prezentowanym przeze mnie w postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w tej sprawie.

W powołanym wyżej wyroku, Sąd przyjął także, że zgoda na wykonywanie przez rektora dodatkowego zajęcia zarobkowego, aby mogła spełniać swój cel, powinna mieć charakter uprzedni i wywoływać skutek prawny poczynszy od chwili jej wyrażenia.

W mojej ocenie przyjęta przez Sąd interpretacja, przy obecnym brzmieniu art. 125 ust. 4 PSWN, może rodzić dalsze praktyczne trudności. W trakcie postępowania przed NSA wskazywałem w szczególności, że przyjęcie istnienia obowiązku uzyskania zgody przed podjęciem dodatkowego zajęcia zarobkowego prowadzi do konieczności uznania, że już w pierwszym dniu kadencji rektor nieposiadający zgody rady uczelni na kontynuowanie zajęć podjętych przed wyborem na rektora naraża się na wygaszenie jego mandatu. Jednocześnie poważne wątpliwości może budzić dopuszczalność zwrócenia się do rady uczelni o wyrażenie zgody przez osobę niebędącą jeszcze rektorem (tj. przez rektora elekta). Rada uczelni nie jest zaś związana żadnym terminem na wyrażenie zgody, zatem w razie zwlekania z podjęciem uchwały negatywne skutki takiego opóźnienia ponosiłby wyłącznie rektor.

Nadto zaznaczyłem, że ustawodawca dostrzegł praktyczną trudność związaną z uzyskaniem zgody na podejmowanie dodatkowych zajęć zarobkowych w sytuacji reelekcji i przyjął, że wówczas uprzednio wyrażona zgoda ulega przedłużeniu o 4 miesiące. W przypadku nieuzyskania zgody, rektor zaprzestaje wykonywania dodatkowego zajęcia zarobkowego w terminie 4 miesięcy od dnia rozpoczęcia kadencji (art. 125 ust. 5 PSWN). Takie rozwiązanie, precyzyjnie określające termin na uzyskanie przez rektora zgody rady uczelni, ma istotne znaczenie gwarancyjne w kontekście surowej sankcji za wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego bez zgody.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie zasadności podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do doprecyzowania zasad uzyskiwania zgody przez rektora na podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego tak, aby jednoznacznie wskazywały na tryb uzyskiwania takiej zgody przez nowo wybranego rektora, ze wskazaniem odpowiedniego terminu, w jakim zgoda ma być wyrażona, pozwalającego rektorowi na ewentualne wygaszenie zobowiązań zaciągniętych przed wyborem.

Będę wdzięczny za poinformowanie mnie o stanowisku Pana Ministra i działaniach podjętych w tej sprawie.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/